

Iskrice - 60 let

jubilejna številka, maj 2010

Iskrice - 60 let, jubilejna številka, šolsko leto 2009/2010
Izdala in založila: Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica
Za izdajatelja: Milan Jevnikar
Urednik: Igor Gruden
Lektoriranje: Majda Simonič
Svetovanje pri oblikovanju: Anja Šmajdek

Cenjene bralke, spoštovani bralci!

Pred vami je nanizana pisana zbirka besedil, ki skupaj tvorijo šestdesetletno zgodbo, ki ji danes rečemo Iskrice, šolsko glasilo Srednje šole Josipa Jurčiča v Ivančni Gorici. Izbor iz vseh teh let, vseh dosegljivih števil, je seveda nujno subjektiven, pri čemer pa skuša odražati duha časa in razmere, v katerih so besedila nastajala. Mogoče to ni ravno jagodni izbor, gotovo pa predstavlja izvirne plodove, iz katerih teče žlahtni sok življenja: prešernega veselja in tihe žalosti, zoreče modrosti in včasih naivne nagajivosti. Skratka, dobre in boljše strani dijaškega kulturnega in umetniškega ustvarjanja.

Zaradi obsega te publikacije daljši teksti žal niso mogli biti objavljeni, so pa vsekakor – tako kot še mnogi drugi, ki jih v tem izboru ni – vredni vašega branja in so dosegljivi v šolski knjižnici. Skozi vsa ta leta se je v našem glasilu znašlo lepo število mladih ustvarjalcev. Največ jih je bilo v prvih dveh obdobjih, tam do leta 1980. Večinoma so bili pisci gimnazijci, v zadnjih dvajsetih letih pa se jim je pridružilo tudi kar nekaj »ekonomistov« in drugih.

Avtorji so se, zlasti v prvih treh desetletjih, spopadali predvsem z literaturo, najprej realistično, tudi »domačijsko«, pozneje pa so se lotevali celo modernističnih in modernih žanrov: futurizma, dadaizma, znanstvene fantastike itd.. Največ dijakov pa se je skoraj v vseh letih objavljanja odločalo za pisanje poezije, kjer je prevladovala ljubezenska lirika in izpovedne pesmi.

Novinarski del Isker in Iskric je prvotno iskal svoje teme v aktualnih družbeno-političnih dogodkih z občasno izrazitejšim pridihom ideološke neoporečnosti, pozneje – na prelomu v 80. leta – pa se pojavijo že bolj kritični teksti, tako šolskega kot tudi družbenega dogajanja. Ta trend se vleče tudi v naslednja desetletja, kjer se prepletata poročevalsko realistični slog ter bolj angažiran, iskrov in pronicljiv pristop.

Ne smemo pozabiti tudi na likovno podobo Iskric, ki so jo z občasno strokovno pomočjo različnih likovnih umetnikov, dijaki največkrat krojili kar sami. Med njimi so bili tudi avtorji, ki so pozneje aktivno delovali na tem področju. Nekaj likovnega gradiva je v naših jubilejnih Iskricah tudi ponatisnjenega.

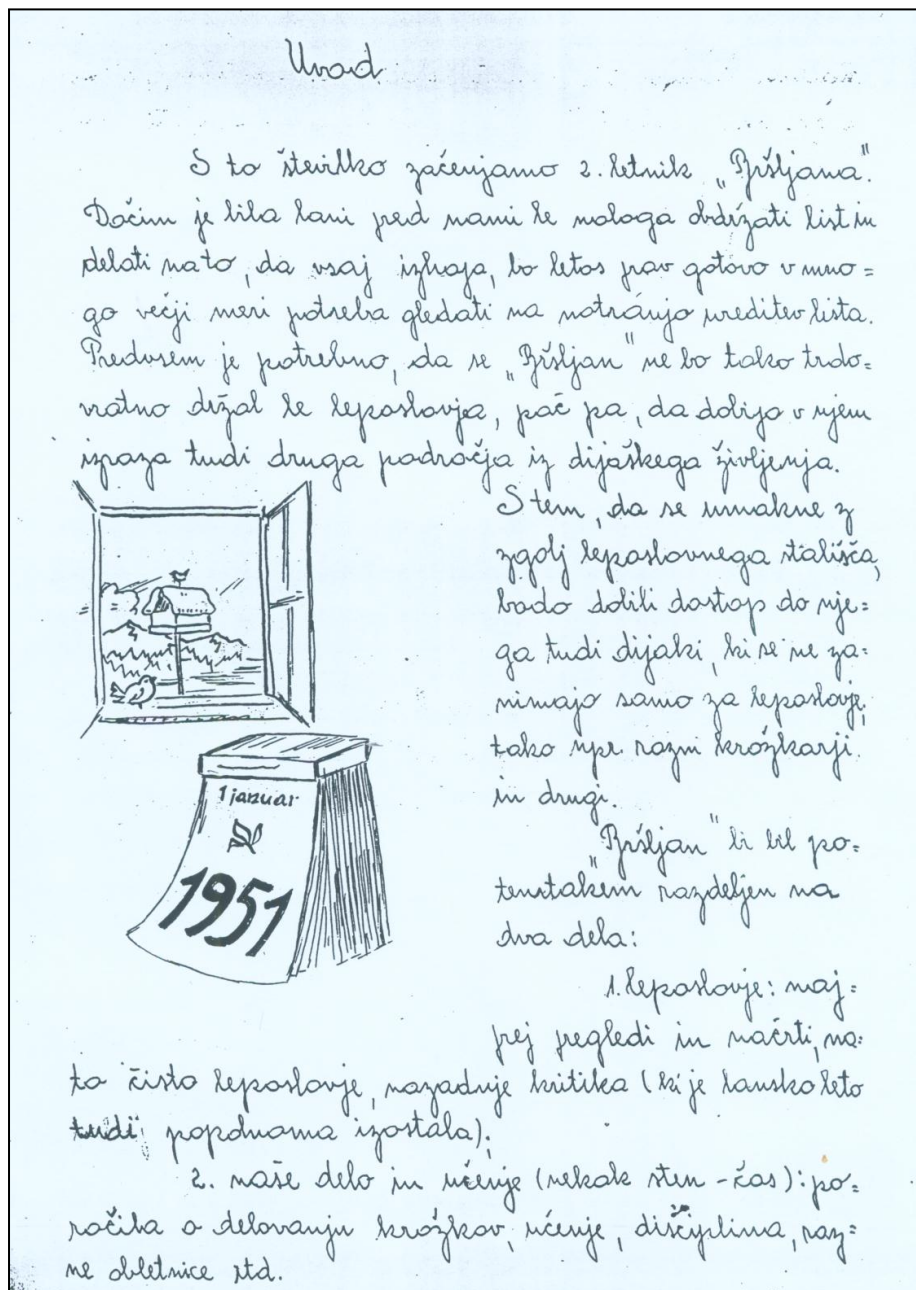
Prispevki v različnih letih šolskega glasila so bili podpisovani zelo različno: ali s polnim imenom in priimkom ali le z imenom ali pa celo s psevdonimom, zato bomo vse tekste podpisali le z imenom in letnikom objave, pri izvornih besedilih v ohranjenih izvodih glasila pa je za bolj radovedne dosegljiva tudi celovitejša informacija o avtorju.

Dijaki so svoja besedila največkrat krojili in pilili sami, prenekaterikrat pa so jim pri tem pomagali tudi njihovi učitelji in mentorji, katerih je bilo do danes že devet. Življenjska usoda je ustvarjalce Iskric vodila na različna profesionalna in osebna pota, kar nekaj med njimi pa je postalo poklicnih ali amaterskih literarnih ustvarjalcev in novinarjev, ki so ene izmed prvih korakov naredili ravno v našem in vašem glasilu.

Naj vas na koncu povabimo še k vašemu odzivu na pričujočo številko Iskric, mogoče kakšnemu spominu na vaše ustvarjanje ali k posredovanju kakršnekoli informacije v zvezi z našim glasilom, ki je povežalo nevidne niti med mnogimi generacijami, različnimi stališči, umetniškimi videnji in osebnimi izrazi notranjih doživljanj tega včasih sicer napornega, a vendar tako lepega sveta. Prižigajmo še naprej drug drugemu iskrice v očeh in netimo ogenj v srcih.

Igor Gruden

Dokumentirano literarno ustvarjanje na naši šoli ima korenine v Bršljanu, rokopisnem šolskem glasilu, ki so ga med l. 1950 in 1955 izdajali sami dijaki. Vsaka številka je izšla le v enem izvodu, pisale pa so dijakinje z najlepšo pisavo. Poleg svojih pesmi in črtic so objavljali tudi ljudske pesmi in pripovedi iz naše okolice ter celo prevode ruskih in bolgarskih pesmi, dodali pa so tudi lastne ilustracije.

Po besedah g. Miha Prijatelja, ki je sodeloval pri Bršljanu in ohranil tudi nekaj izvodov, sta najlepše pesmi pisala Rafko Groznik in Stane Trbovc.

Samo še v sanjah

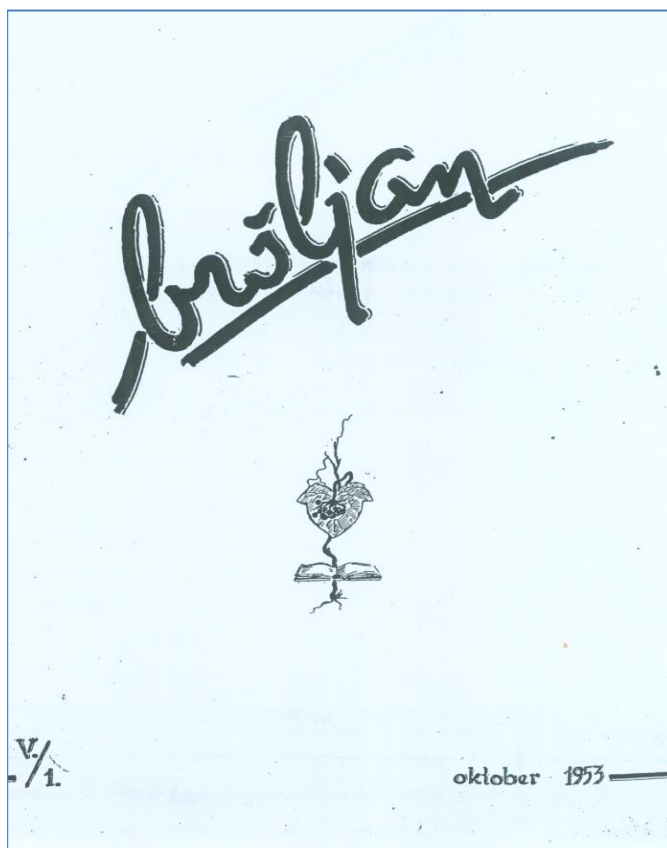
Samo še v sanjah slišim sladke glase
Amorja, ki o sreči tihi poje.
Edini glas, ki zmaga krute boje,
v življenju lepše nam oznanja čase.

Čvrsto življenje vklepa me v opase,
elegično je vse življenje moje,
v mrtvaške zgodnje deva me povoje,
iz mlad'ga srca roža smrti rase.

Izprale solze so mi mlado lice,
večer za zoro zgodnjo mi prihaja,
azur neba zakrile so meglice.

Nevesta hladno mi roko podaja,
krase mrtvaške mi glavo cvetlice,
iskaje srečo v Had moj odhaja.

Rafko Groznik – Pevček

Za topoli

Za topoli, za topoli tam je skrita tiha vas,
za topoli, za topoli, tam zavriskal bi na glas.

Za topole, za topole tja mi duša hrepeni,
za topole, za topole tam prebivaš dekle ti.

Pa so daleč ti topoli, jaz do njih ne bom prišel,
sam med žalostnimi bori bom počasi onemel.

Stane Tomc – B. Jutrov

Ko trudne so veke (B. Jutrov)

B. Jutrov

Ko trudne so veke

Meseč in menoj bedi v noč,
koljuba sprokofno spi.
Le včasih kot iskra in pgujfa
misel k nji pletri.

Takrat ko trudne so veke
in ure so krasne,
takrat tudi misel kot svečka
v vetru ugasne.

Zbežala si (Pevček)

Zbežala si

Ko gnala me k tebi neugnana
je sila skrivnostna besneča,
sem tebe iskral krepemče,
in ti si zbežala pred mano.

Zbežala si.... Jaz pa sem zrl
v daljavo, kjer z zlatimi rokami
je sonce v ljubavi omami
objemalo polja cvetboč,
osa v soncu se svetlikajoča
- in tebe med njimi sem ugrl.

Otočen takrat sem s pečine
obgubljeno zrl dežel
in v dušo se je naveselo
pikradla mi bol, ki me mine....

Pevček

Po krajšem premoru so novo šolsko glasilo Gimazije Stična začeli izdajati dijaki naslednje generacije v šolskem letu 1956/57, spet na lastno željo in brez mentorja. Kot pravi ena od pobudnic ustanovitve glasila ga. Irma Jančar (roj. Mirtič), so prvo leto pisali na roke, edini izvod je krožil med dijaki in se žal ni ohranil. V šolskem letu 1957/58 pa so že izšle prve tipkane Iskre pod imenom Prva iskra. Kopije so bile narejene pri samem tipkanju s pomočjo indigo kopirnega papirja in je bilo izvodov zaradi tega seveda bolj malo. Iskre je na pisalni stroj prepisovala tajnica, menda zato, ker je začela v glasilo pisati tudi ravnateljeva hči. Članki so bili plod samoniklega dela in interesa dijakov, pri pesmih jim je občasno svetoval le Rafko Groznik, stiški pater, sicer tudi sam avtor nekaterih pesmi v Bršljanu. Nekateri teksti so bili podpisani s psevdonimi, da se isti avtorji ne bi prevečkrat pojavljali. Sicer pa so bili dijaki pisanju v šolsko glasilo zelo predani, kar pove primer, ko so ustanovili ansambel in igrali za naše izseljence na Krki, zaslužen denar pa namenili za maturantski izlet in Iskre.

Izgubljeni maj (Irma, 1957/58)

Ostal sem čisto sam.
V goščavi črni, zapuščeni
le trnje se ovija proti meni,
kot bil bi pokopan.
O, nada mojega srca, odšla si ...
Kam?
Ali res ne boš prišla nazaj,
kot pride vsako leto mesec maj?
Vsi upi, vse misli so zaman,
ker v srcu noč je, up je pokopan.

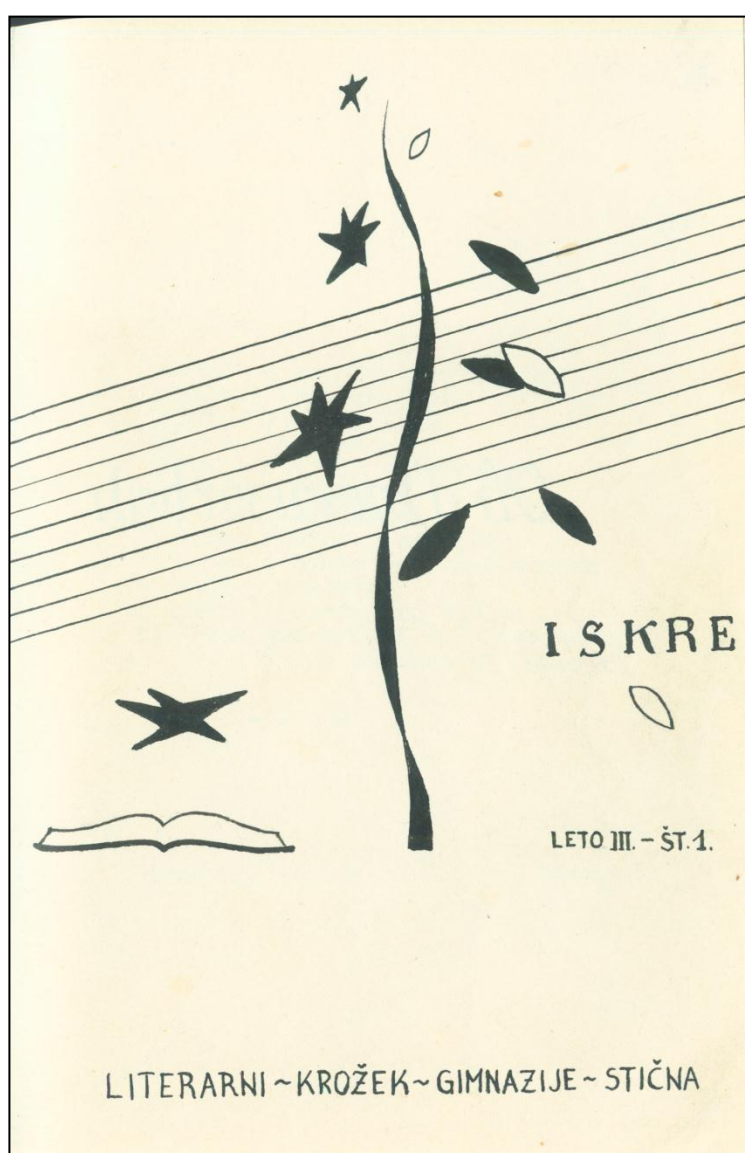
Jesenska noč (Štefan, 1957/58)

Legla je jesenska noč na zemljo,
gluha tišina bila je njen drug,
v vetru se rahlem le list pozibaval je suh.

Jesenska megla je vstala iznad potoka,
zakrila je drevje, legla na gozd;
v noči tihotni se pozni oglasil je gost.

Tiho potrkal, da slišal sem ga samo jaz,
srce je plašno vzdrhtelo: »O, spet si tu,
bridki kes, zvesti moj brat!«

V šolskem letu 1957/58 mentorstvo literarnega krožka in s tem šolskega literarnega glasila prevzame ga. Cilka Žagar in to delo opravlja do leta 1970/71. Žal imamo iz tega obdobja ohranjene samo letnike od 1958/59 do 1963/64. Letno so izdali tudi po sedem števil, sicer pa je vsaka številka izšla v 5 izvodih oziroma kolikor je bilo oddelkov. V letih 1959/60 in 1960/61 (in v prvem – neohranjenem letniku) so dijaki prispevke pisali na roke, ker šolska tajnica ni imela časa. Prevladovalo je leposlovje, zlasti poezija, objavili pa so tudi nekaj boljših domačih nalog, v katerih so dijaki opisovali lokalne znamenitosti in življenje ter običaje v svojem kraju in predstavili nekaj znanih pisateljev. Nekatera besedila so bila spet podpisana s psevdonimi. Naslovnice so bile likovno jasne in zanimive. Včasih jim je pri tem svetoval tudi slikar Gabrijel Humek, stiški menih. Avtorjev je bilo v vsaki številki precej in radi so sodelovali v stiških »Iskrah«.

Rada imam (Vesna, 1958/59)

Rada imam.
Rada imam temo
in v njej tisoč besed.
Sovražim luč –
ker hoče razgaliti moje misli.

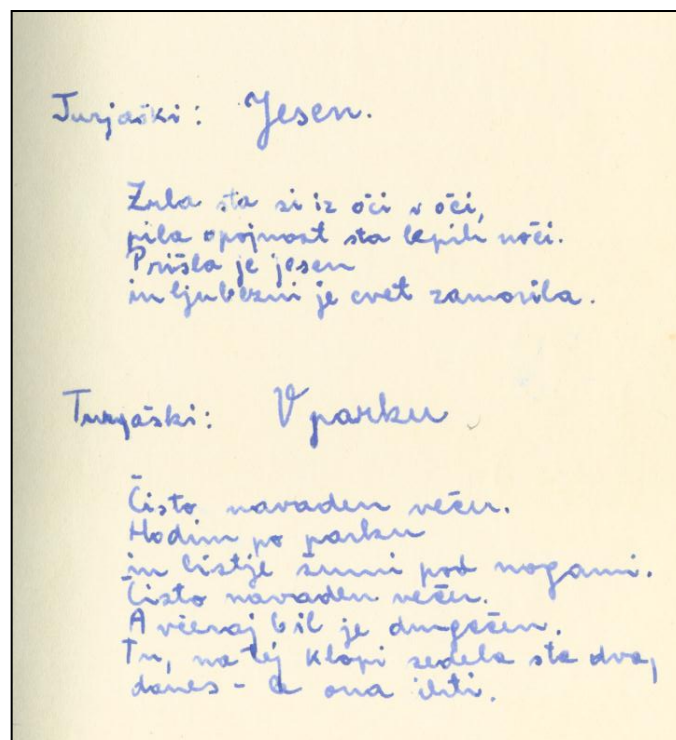
Impresija (Tomy, 1958/59)

Večer je.
Tišina naokrog,
cvrčanje murnov
in šum bosih nog ...

Šum bosih nog
po mehki, rosni travi ...
Nad njivami, nad travniki
vonjava po otavi.

Zategel pisk ...
vlak drdra v noč.
Na koncu njive –
poljub za lahko noč.

Jesen, V parku (Turjaški, 1959/60)

Iskanje, Rože (Eron, 1960/61)

Uron:

Iskanje.

V preči manočju
bi sem pakrat,
ko mislil sem si,
da leta so sama mladost.
Ker danes je sem
kaj je mladost,
jo isčem
med poznani majskih vetrov
in zgodami jasnih noči.
Morda ona pasla se,
kjer jo iskati —
ne sem.

Uron:

Rože

V ogledalo izbruseno,
mehki nastojci
poze brez vonja
so edini opomin
na mojo mladost.

Stihali rožene poze
mno puzle.
Maje misli
so puzale v njih.

V ogledalo izbrusene poze!

Intermezzo (Agnes, 1961/62)

Čez strte grudi
potrganega cvetja
plove
- tihi intermezzo.

V noč se izgubi
kot misel v pastelu,
kot biser med spomini,
kot nežni zvok zamre
v pozabljeni violini.
Intermezzo.

Glej!
Nov cvet
na poljani umirajočih sanj,
hrepeneč in koprneč.
Nežni zvok zamre
v pozabljeni violini ...
Intermezzo med pozabljenimi ...
Spomini ...

Črnicelj, nazaj! (Ivana, 1961/62)

Stari oče je imel veliko koz, kar cel trop jih je poganjal po vasi na pašo. Med njimi je bil tudi vodnik, ki mu je bilo ime Črnicelj. Bil je zelo velik in črn. Koze je oče gonil na klanec, kjer je bila dobra paša. Oče je navadno sedel na skalo, si podprl glavo in razmišljal. Ko je tako sedel, je večkrat pozabil na koze. Včasih se je spomnil nanje šele, ko je Črnicelj že prekoračil sosedovo mejo. Stari oče je takrat skočil pokonci in mu pregnal pregrešne misli.

Zvečer je hodil stari oče spat na kozolec. Nekoč se mu je sanjalo, da je na paši. Črnicelj mu je spet ušel na sosedovo njivo. Jezen je oče skočil pokonci in zavpil: «Črnicelj, nazaj!» Takrat pa mu je zmanjkalo trdne podlage in je padel s kozolca na tla. Pri padcu se je zbudil in debelo pogledal. Na srečo si ni polomil kosti, čeravno je bil že precej star. Od tistega dne ni šel nobenkrat več spat na kozolec. Še tisto leto pa so prodali tudi Črniclja.

Kaktusov grm (Seka, 1962/63)

Zemlja je suha kot
pijančevo grlo.
Kaktusov grm brez tona joka
nad umrlimi travami.
Za pločevinasto masko
se smeje pekoče sonce z neba.
To je slika sveta.
Na vrtu vsadila bom kaktusov grm.
Vzgojila bom trn,
ki prebodel bo pločevinasto
masko pekočega sonca.
Sovražim masko sveta.

V gorah (Valter, 1962/63)

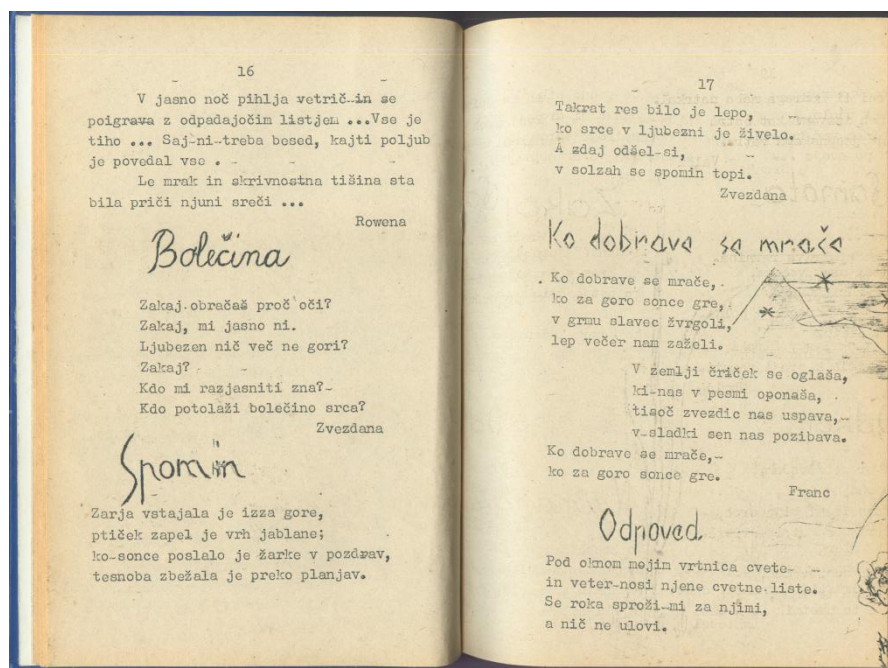
Skalne pečine, nevarne strmine,
nad mano sinjina neba;
šumeče vode, visoke gore –
in želje moj'ga srca.

Z visokih planin, prek širnih dolin
pogled zazre v daljavo se tja:
zeleni gozdovi, še lepši domovi:
v daljavi neskončna modrina morja.

Lep je ta svet, še lepši je cvet,
ki v njem je doma.
Utrgal bom cvet, spomin na ta svet,
pozabil na svoja gorja.

Bolečina (Zvezdana, 1963/64)

Zakaj obračaš proč oči?
Zakaj, mi jasno ni.
Ljubezen nič več ne gori?
Zakaj?
Kdo mi razjasniti zna?
Kdo potolaži bolečino srca?

V šolskih letih 1971/72 do 1978/79 je bil mentor šolskega glasila g. Mihael Glavan. Dijaki so pisali tako leposlovje kot novinarske in esejistične prispevke o družbenopolitični situaciji, problemih svoje generacije, športu ... K pisanju raznovrstnih tem jih je na rednih srečanjih spodbujal tudi njihov mentor. Pred objavo so skupaj z njegovo pomočjo premleli besedila, jih vsebinsko, stilno in jezikovno izpilili. Razgledanost in usposobljenost dijakov za literarno in novinarsko ustvarjanje so poleg stalnega animiranja gradili tudi s pogostimi organiziranimi ogledi gledaliških predstav v ljubljanski Drami in obsežno zastavljeno bralno značko. O obojem so se dijaki s svojimi učitelji često pogovarjali in analizirali. Svojevrsten vpliv tudi na delovanje šolskega glasila so imeli dijaki, ki so začeli prihajati iz Trebnjega in Grosuplja. Z razmnoževanjem na ciklostil so Iskre v tem obdobju izdajali tudi v več kot 100 izvodih. Mentorstvo v šolskem letu 1979/80 za eno leto prevzame tudi Renata Rovšek.

Srečanje

Sta srečali se ovci dve,
prav čedni bili sta obe,
prva črna, druga bela,
ki od sreče je žarela.

Zastoka črnka tako:
»Življenje v vasi je pusto,
se rajši v mesto bom podala,
tam »fina« bom gospa postala!«

Se čudi belka ji: »Kako?
Dobro, dobro, če bo šlo?
Jaz pa hočem tu ostati,
kjer rodila me je mati.

Pri nas rožice cvetijo,
pri nas ptički žvrgolijo,
v mestu pa je vse pusto.
Za slovo samo še to:
Čeprav se v mesto boš podala,
boš ovca tudi tam ostala.«

Vida, 1971/72

Atomski vek

Gredo, gredo skoz te luči v beton in železo vkovani.
Kot krvavi privid, ko življenja ni več.
Zadnje megle s sončnimi žarki je vpil beton.
In zadnjo kapljo vode in zadnjo ptico
in rožo in človeka je ubil – atomski vek.

Človek, vkovan v beton in železo, vpije.
In ne sliši ga nihče, ker zraka ni več.
In v zadnjih trzljajih svoje bedne duše je spoznal,
da je suženj postal.
In preklel je ta svet.

Želim si ven, ven iz tega sveta.
In duša, ujeta v spone življenja,
se zaletava v brezmejnem prostoru.
Ujeta, ujeta.

Tomaž, 1973/74

Stepni volk

Sekaš, da bi znova zasejal
umiraš, da bi se znova porajal
vstajaš, da bi zopet obležal
obstaneš, kjer pot je prosta.

Obupuješ nad svojim življenjem
smeješ se svoji norosti
gledaš, kako čas teče mimo
odrešiš se s svojim trpljenjem.

Igraš se stepnega volka
prenašaš samoto tišine
opazuješ svet okoli sebe
in spoznaš, da si sam.

Damir, 1974/75

Cvetovi

Cvetovi,
beli cvetovi rasejo
pod oboki temnih oblakov strasti,
v zelenih travah zavisti,
na veji ničevosti
rase bel češnjev cvet,
cvet ljubezni.

Cvetovi,
beli cvetovi so pordečeli,
oblaki so z grmenjem šli
in trave počasi vene.
Ostal je le en cvet,
bel cvet. Joe, 1974/75

Življenje

Živim,
trpim,
prenašam ...

Molčim,
sovražim,
umiram ...

Čakam,
hrepenim,
ljubim ...
Jože, 1976/77

Jezdeci

Jezdili so nekje
za svetlim koščkom sreče.
Jezdili so,
ne da bi vedeli,
da obstaja nekje daleč
prgišče resnice,
ki bi jim
izpirala oči.

Breda, 1976/77

Ples mladosti

31. marca 1979 je na Otočcu minil 24. maturantski ples. Minil je kot vsi prejšnji, a vendar drugače. Tam smo se zbrali že ob sedmih in živčno pričakali začetek plesa. V tisti mrzlici in napetem pričakovanju se je vse postavilo na glavo. Začeli smo brezglavo tekati naokrog, iskati nekaj, pa nismo vedeli kaj, iskali nekoga, pa smo pozabili zakaj.

Bilo je nekaj minut pred osmo. Še enkrat smo na kratko pregledali potek sporeda in začeli z otvoritvijo tega težko pričakovanega plesa. Dekleta smo še zadnjič pogledala svoje obleke in povprašale kolegico, če je v redu, fantje pa so mirno stali v vrsti in si od časa do časa popravili pentlje na nežno belih srajcah. In potem je zadonelo prek mikrofona: »Letošnji maturanti so...« Stopali smo drug za drugim in v mislih kratko obnovili spomin na posameznika, čigar ime je izzvenelo iz zvočnika. Postavili smo se v krog in se molče spraševali, kako se bo izteklo. Zapeli smo svoj »Gaudeamus« in potem še »Ce n'est qu'un au revoir« (to je samo nasvidenje). Nemalo kdo od nas se je takrat vprašal: »Je to res samo nasvidenje, ali je to že dokončni – zbogom?«

Ob govoru o našem gimnazijskem življenju pa smo se še enkrat spomnili vseh veselih in žalostnih dogodkov, vseh naših zmot in napak. Napake in prekrški so spremljali tudi nas, tako kot vse generacije pred nami. Bilo pa je v teh štirih letih tudi veliko lepega in upamo, da bo to zakrilo naše zablode in da bo vse slabo pozabljeno. V mislih smo se zahvalili našim profesorjem za potrpežljivost in za vse, kar so nam dali v štirih letih. Velikokrat smo se nanje jezili, včasih upravičeno, včasih pa tudi ne. Toda takrat smo hoteli pozabiti vse neljube trenutke in upali, da jih bodo pozabili tudi ostali.

Molče smo zaplesali prvi ples in mislili na tisto, kar bo kmalu prišlo – na slovo. Naš večer je minil v smislu slovesa, na katerega nas bodo čez leta spominjale fotografije in obletnice mature. Vsak začetek ima svoj konec in iztekel se je tudi naš maturantski ples, ki smo ga tako dolgo pripravljali, ples, ki nas je stal veliko truda in od katerega smo toliko pričakovali. Ob koncu je bilo navdušenje ali ogorčenje različno. Nekateri bolj, nekateri manj zadovoljni smo zapuščali dvorano na Otočcu in če je vsak odnesel iz nje vsaj nekaj lepih spominov, potem naš trud ni bil zaman in naše delo ni izzvenelo v prazno.

Popolnost je težko doseči in tako je tudi naš ples minil z nekaterimi pomanjkljivostmi, toda vsem nam bo ostal v trajnem spominu kot pristanišče, v katerem smo vstopili na ladjo življenja.

Četrtošolci, 1978/79

Kitaristi na stiškem odru

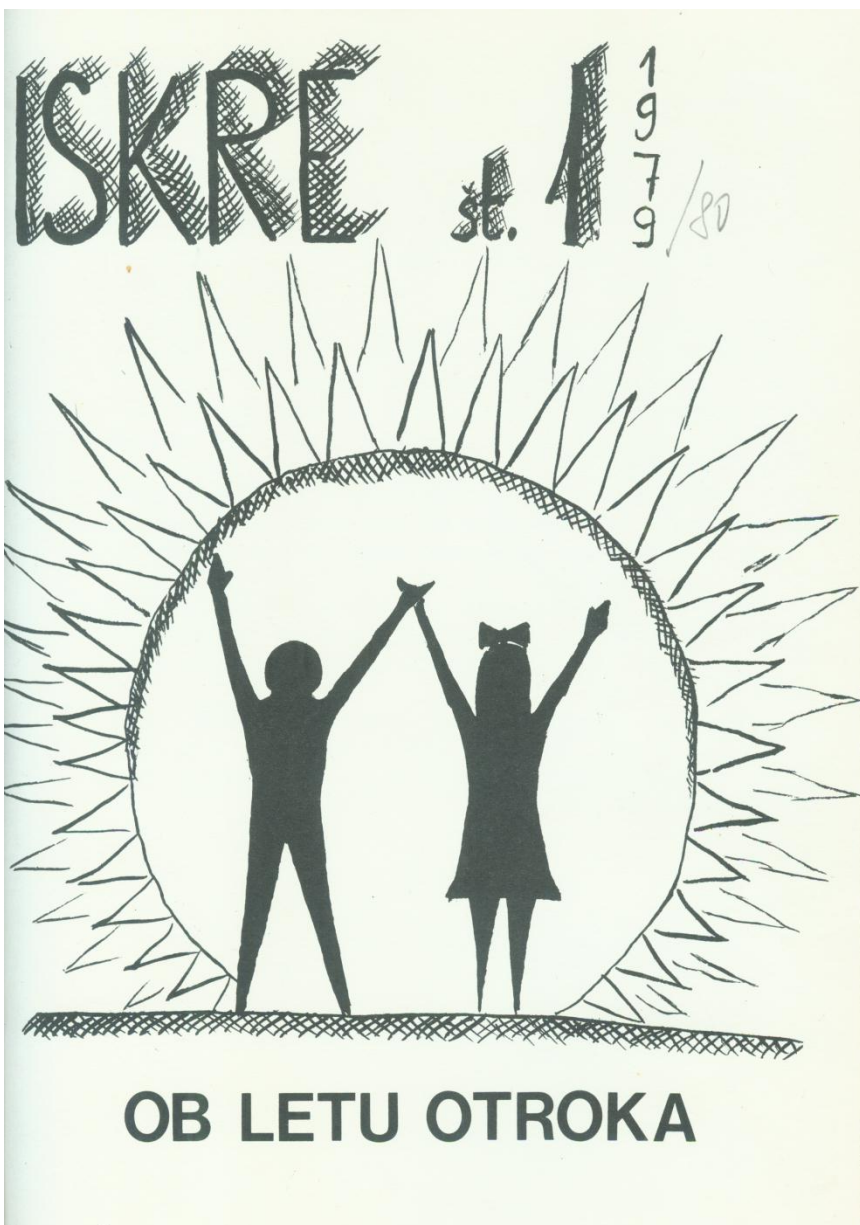
V četrtek, 8.11.1979, je bila v dvorani KS Stična mladinska ura, na kateri so se predstavili kitaristi naše gimnazije z gostom Jožetom Žvokljem iz Kranja. Na začetku moramo omeniti slabo ozvočenje, ki je slabo vplivalo na vzdušje med publiko oz. dijaki. Na koncertu sem dobil tako malo vtisov, da ne morem napisati skoraj nič dobrega o tej prireditvi.

Med nastopajočimi gimnazijci je bil seveda najbolj izviren Bato, ki je igral svoje pesmi, čeprav so se tudi pri njem kazali vplivi glasbenikov, kot so Bob Dylan in njemu podobni, vendar v mnogo manjši meri. Robi je nastopil v stilu Janija Kovačiča, saj je igral njegove skladbe. Pripomniti moram, da se je njegovo neizvirno oponašanje Janijevega vreščече glasu ponesrečilo. Benov zvezdniški prihod je med dijaki sprožil val ironičnega smeha, ki pa Benu ni vzel poguma. Dokazal je, da ima dober glas, da pa ravno tako kot Bato ali Robi ne ve, kaj bi rad. Slišali smo neko Dylanovo inačico, ki je žal izpadla hudo začetniško. Zapomnil sem si samo še neko »uradno« Benovo melodijo, ki je krepko dišala po Domicljevem Gospodu direktorju. V nasprotju z Benom je nato, čisto nezvezdniško, prišel Jože Žvokelj. Jože je v slovenskem merilu še dokaj neznan kantavtor, ki pa se je višjim glasbenim krogom v Sloveniji že približal.

Zaradi slabega ozvočenja me je vseskozi motil premočan vokal in pretih zvok kitare, za kar mi je bilo pri Jožetu še posebno žal, ker je imel nekaj tehničnih posebnosti, ki jih dolej nisem opazil še pri nobenem kitaristu. Vsekakor je bil Žvokelj najkvalitetnejši od vseh omenjenih, vendar se tudi on še ni otresel vseh vplivov, ki pa se skoraj ne opazijo. Osebnostno mi je bil najbolj všeč Blues nočnega čuvaja pa tudi za druge skladbe ne morem reči, da so ravno slabe.

Na koncertu je bilo premalo dinamike in koncertnega vzdušja. Stik med nastopajočimi in gledalci je bil zelo slab. Gimnazijci smo pokazali, da smo nezahtevna publika, ki se ne odziva niti na dobre niti na slabe impulze z odra, ampak na koncu skladbe hladno zaploska in čaka na naslednjo melodijo. Za vse skupaj, kar se je včeraj dogajalo, pa lahko rečem, da bi za 150 starih »jurjev« lahko Jože več pokazal. Našim kitaristom hvala za nastop. Pokazali so, da so pripravljeni tudi dajati in ne samo sprejemati. Pohvala pa zlasti organizatorjem in upamo, da taka prireditev ni bila zadnja.

Edo, 1979/80

Ne vem

Ne vem, komu naj razložim,
komu naj povem in dokažem ...
Ne vem, komu naj se zaupam,
komu naj potožim ...
Ne vem, koga naj razočaram,
koga naj oštejem ...
Ne vem, ker ni človeka,
ki bi hotel nositi tuje gorje.

Marija, 1977/78

Spomini

Spet ta šola! Naši dopoldanski prijatelji so stare šolske klopi, profesorjev glas in njegovi pogledi. Iz tega sveta se včasih vračamo nazaj, misli nam uhajajo na tiste lepe počitniške dni, ki smo jih preživeli skupaj.

V oko se mi prikrađe solza, kadar se spomnim tistih dni. Tudi vstajanje ob 4. uri, jutranja telovadba in zbori so mi postali všeč. Vsako jutro smo se odpeljali na delovišče, neprespani in utrujeni, pa vendar dobre volje. Po avtobusu so donele brigaderske pesmi, vzdikali smo pozdrave in se smejali šalam. Na trasi je vsak vzel svoje orodje in se zagrizel v trdo vojvodinsko zemljo. Od krampov in lopat, ki jih naše roke niso bile vajene, so se nam delali žulji, po telesu nam je v curkih tekkel pot. Preklinjali smo mastno vojvodinsko prst in njen čuden vonj.

Toda ko smo odhajali z delovišča in se zazrli v kupe odkopane zemlje, smo nehote razprostrli dlani, prešteli žulje, se zadovoljno nasmehnili in bili ponosni. Nobenega žulja, naj je bil še tako velik in boleč, se nismo ustrašili. Marsikdo si bo mislil, da je bilo delo na trasi najtežje, toda ne. Najbolj boleče je bilo slovo. Slovo od ljudi, ki si jih imel rad, s katerimi si vsak dan delal, se smejal, jokal. Slane solze so polzele po licih slehernega brigadirja in nihče se jih ni sramoval. Morda sem vas videla zadnjič, prijatelji iz Makedonije, Srbije, Hrvatske. Ne, drugo leto se bomo spet videli! Spet v brigadah; v Sloveniji ali na Fruški gori, saj je vseeno. Še zadnji stisk rok, poljubi, topli pogledi in obljube in še enkrat, zdravo.

Preklinjala sem te, vojvodinska prst, zdaj bi te pokrila s poljubi, ko bi te mogla. A si daleč, daleč...

Darja, 1979/80

Zapisane izjave dijakov ob Titovi smrti

Tito, obljubljam ti, da bomo nadaljevali tvojo pot.

Srečna sem, da je živel.

Od tebe se poslavljamo kot dediči bogate dediščine.

Tito je bil, je in bo.

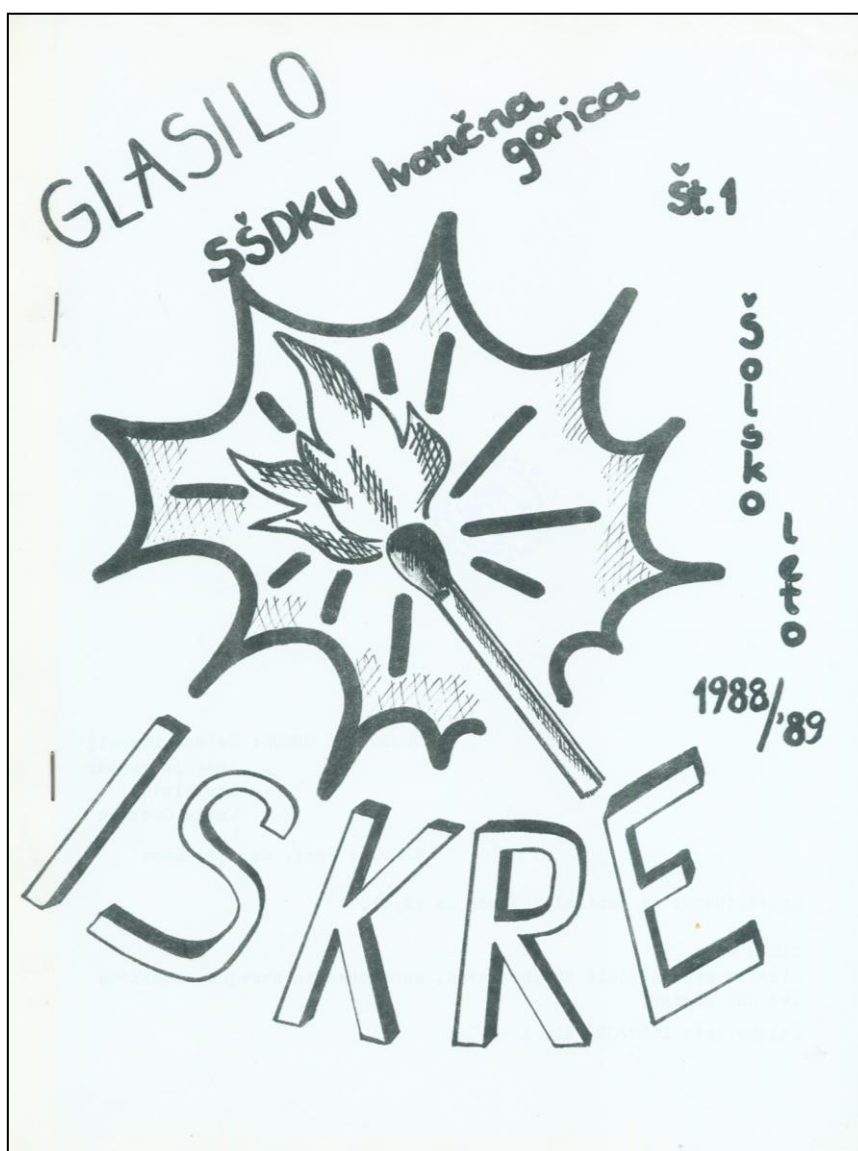
Čeprav nič več, še vedno z nami.

Ostal bo simbol naše domovine.

Kdor ga je poznal, je imel za kaj jokati.

več dijakov, maj 1980

V šolskem letu 1987/88 mentorstvo šolskega glasila, še vedno Isker, prevzame ga. Marija Samec in ga nadaljuje do šolskega leta 1992/93. V letu 1991 se Iskre preimenujejo v današnje – Iskrice. Zlasti v zadnjih dveh letih tega obdobja pri glasilu sodeluje skupina talentiranih, pozneje tudi profesionalno uspešnih ustvarjalcev, zlasti deklet, ki na lastno pobudo ustvarjajo poezijo, prozo, kritično pa se lotevajo tudi obravnavanja vsakodnevne družbene problematike. Tudi kakovostna likovna oprema je avtorsko delo dijakinj in dijakov. V posebnih izdajah Iskric l. 1993 svoje literarno delo objavita članici uredništva Polona Glavan in Dragica Šteh. V tem obdobju je izhajalo tudi glasilo razredne skupnosti 3. b Ave z nekaterimi pronicljivimi in samosvojimi prispevki in nekonvencionalno uredniško politiko.

Zjutraj

Zjutraj poljubljam zbujeno sonce.

Drevesa dobe veje,
da mednje zbežijo žarki.
Veje dobe listje,
da zibljejo roso,
da se ljubi z zbujenim sijem,
da izhlapi od ljubezni.
Šumi nebo, ko se ugaša noč.

Kdaj sonce zaspi?

Mahalakšmi, 1987/88

Kako gledam na politično dogajanje v Jugoslaviji (*odlomek*)

Jugoslavija se je dejansko znašla v razmerah, ko se v eni roki nosi ogenj, v drugi slama in je pričakovati, da se bo zdaj zdaj vnelo. Program treh reform se razblinja, ZK, ki je vendarle še državna partija, se je sesula na več zakrknjenih nacionalnih monolitov in birokratskih elit, od bratstva in enotnosti pa je ostalo samo še toliko, da celo najodgovornejši republiški in zvezni politiki opozarjajo pred nacionalistično eksplozijo. Nekateri s strahom in odkrito omenjajo celo prelivanje krvi, državljansko vojno ... Odmika se zaželena podoba socializma po meri ljudi.

... Obupani ljudje zapuščajo delovna mesta in odhajajo na ulice ter se zbirajo na mitingih z državnimi zastavami in transparenti. Tu zahtevajo obvladovanje cen in prekinitev socialnega razslojevanja. Proizvodnja zaostaja, storilnost pada, standard pada.

Mislim, da bi se morali politiki pogovoriti z nami, mladimi, saj se zavedamo, da bo breme tega slabega gospodarstva padlo na naše rame. Nam vendar ni vseeno, kako se bo razvijala Jugoslavija, kako se bodo urejali odnosi med njenimi narodi in narodnostmi. Zato mislim, da bi morali o tem še enkrat temeljito premisliti.

Staša, 1988/89

Kaj menite o literarni osveščenosti učencev naše šole?

M. S.: Vem, da so med učenci skriti talenti.

C. Ž.: Veliko premalo berete, da bi lahko »kaj pametnega«, in to prav, napisali.

M. G.: Dobro bi bilo, če bi je bilo več.

J. M.: Nizka!

Iz intervjuja z učiteljki slovenščine, Ave, glasilo 3. b, 1988/89

Vsi

V kot vsi
S kot sapica
I kot iluzija

Lanceta, 1988/89

Agonija

Na tiho zvezdo
dvigam strast,
da v noči oljk izgine.
nastavim
lastni ječi past
v zastarane skomine ...

Ob sončnem mrku
primem moč,
da skoprni v zraku,
pozabim,
da moj led je vroč,
stopi se
v rosnem mraku.

V staro moro
zlijem čas,
da večni strup izpije,
razumem,
ker to nisem jaz –
del mene
v sladkem morju gnije.

Na tiho zvezdo,
v sončnem mrku,
v staro moro
stresem prah;
v spomine,
mrak
in sladko morje
zarasel se je mah.

Dragica, 1992/93

Ne, za neonacionalizem!

Neonacionalizem je predvsem v zadnjem času dejstvo, mimo katerega se enostavno ne more. Posebej še, če govorimo o shitu, se pravi o svetu, v katerem živimo, in to počnemo seveda non stop. Nacizem je vnuk dedka rasizma in sin očka nacionalizma, vsi skupaj pa so stari ravno nekako toliko kot civilizacija. Glavna dedna lastnost te črne familije je nedvomno ta, da najbolje uspevajo v kriznih časih, katerih vzoren primer je prav gotovo dandanašnji.

Nič ni narobe, če so ljudje omejeni. Narobe je, če so poleg tega še dvolični. Gotovo poznate koga, ki glasno vpije, kakšno sranje je apartheid, obenem pa bi vse brate, ki vsaj malo dišijo po južnih krajih, najraje v istem hipu pometal s površja Zemlje. Seveda ima za to kakšen nadvse tehten in globokoumen vzrok, recimo to, da mu kradejo kruh, prostor in ženske. Bleferje pod buldožerje! Če daste takemu tipu prav, še ne pomeni, da ste nacionalno zavedni, ampak kvečjemu to, da ste še mnogo, mnogo bolj ozkogledni od njega, kar v današnjih časih širokih perspektiv ni ravno kompliment. Svojih fašističnih korenin so se prvi javno zavedli naši zahodni sosede Italijani. Gotovo ste že vsi slišali za razvpito ducejevo vnukinjo Alessandro Mussolini, ki ji je v italijanskem parlamentu uspelo zasenčiti samo Ciccolino (tudi z razkazovanjem telesnih čarov, kar pa naj bil bilo seveda izključeno v korist mame Politike). Punca menda misli krvavo resno, kar dokazuje tudi relativno visok procent glasov, ki so jih neofašistom prisodili italijanski volivci. Stranka stavi (zaenkrat) predvsem na propagando: našel se je celo DJ, ki je zmiksals komad Faccetta Nera, neuradno himno fašistov iz štiridesetih let. Stvar trenutno polno zažiga v italijanskih diskačih in počasi, a zanesljivo, pridobiva bodoče volivce na svojo stran. Če je v Italiji stvar zaenkrat škodljiva le posredno, pa so Nemci – že po tradiciji – šli precej bolj naprej, se pravi desno. Nacizem v svojem rojstnem kraju doživlja velik in krut revival, katerega širjenje napreduje z lase sivečo naglico. Masakri v raznih getih, predvsem azijskih, vrtoglavo naraščajo, prav tako število trupel, ki ostajajo za njimi, lačni in prepotentni skinheadi, najbolj razširjena oblika neonacistov, pa pobesnelo iščejo nove grešne kozle za svojo bedo, brezposelnost in ostale eksistencialne stiske. Ampak tudi grešni kozli bodo počasi izginili – in kaj potem? Tretja svetovna vojna? Apokalipsa? Ali enostavno svet z nekajmilijonsko populacijo, perfektno čist, če odmisliš malenkosti, kot na primer rdeče-rjave luže ali globoke odtise gojzarjev.

Seveda pa tudi situacija pred domačim pragom ni ravno nedolžna. Žalostno dejstvo je, da smo Slovenci kot tudi naši bivši bratje ravno potem še najbližje Evropi. Zmago Jelinčič ostaja ikona kljub razpadu SNS, da o samozvanem srbskem vojvodi Šešlju niti ne govorimo. Hrvati so imeli »nacija« celo med predsedniškimi kandidati, vprašanje časa pa je tudi o(ne)sveščanje širše soseske standard streljajo, mar ne? V detajle problemov, s katerimi se trenutno ubadamo pri nas, se ne bom spuščala, saj jih vsi še predobro poznate. Desetina Slovencev meni, da ima Jelinčič prav – v redu, svobodo mišljenja zaenkrat še premoremo. Mnogi krivijo za krizo priseljence in mislijo, da bi se z njihovim izginotjem zadeva rešila praktično by the way – tudi prav. Ampak poglejmo problem še z druge strani – kam bi se v primeru, da naše sosede – od katerih ima najmanjša štirikrat toliko prebivalstva kot naša mini deželica – hkrati dobijo napad takih čustev, ki v resnici seveda niso nič drugega kot ozemelske težnje, skrili ubogi Slovenci? Problema prav gotovo ne bi rešili s tem, da bi jih posnemali. Zato tistim, ki se karseda pogosto klanjate našemu vrlemu Zmagu, v bodoče svetujemo previdnost pri tem opraviilu. Kajti lahko se zgodi, da se lepega dne sploh ne boste mogli več zravhati.

Polona, 1992/93

Nostalgija hipija, ki ni več rosno mlad

Razbite kitare igrajo,
igrajo same.
Razbite kitare igrajo,
igrajo zame.
Pozabljene in stare,
drugega ne znajo.
Pozabljene in stare,
z nostalgijo igrajo.
Bežijo, bežijo leta,
ostarela so dekleta,
ni več petja
in od dobre trave
so pomrli otroci cvetja.
Ni več dolgih las,
ostal sem le jaz.
Razbite kitare igrajo,
bi rade nazaj.
Razbite kitare igrajo,
bi rade v svoj raj.

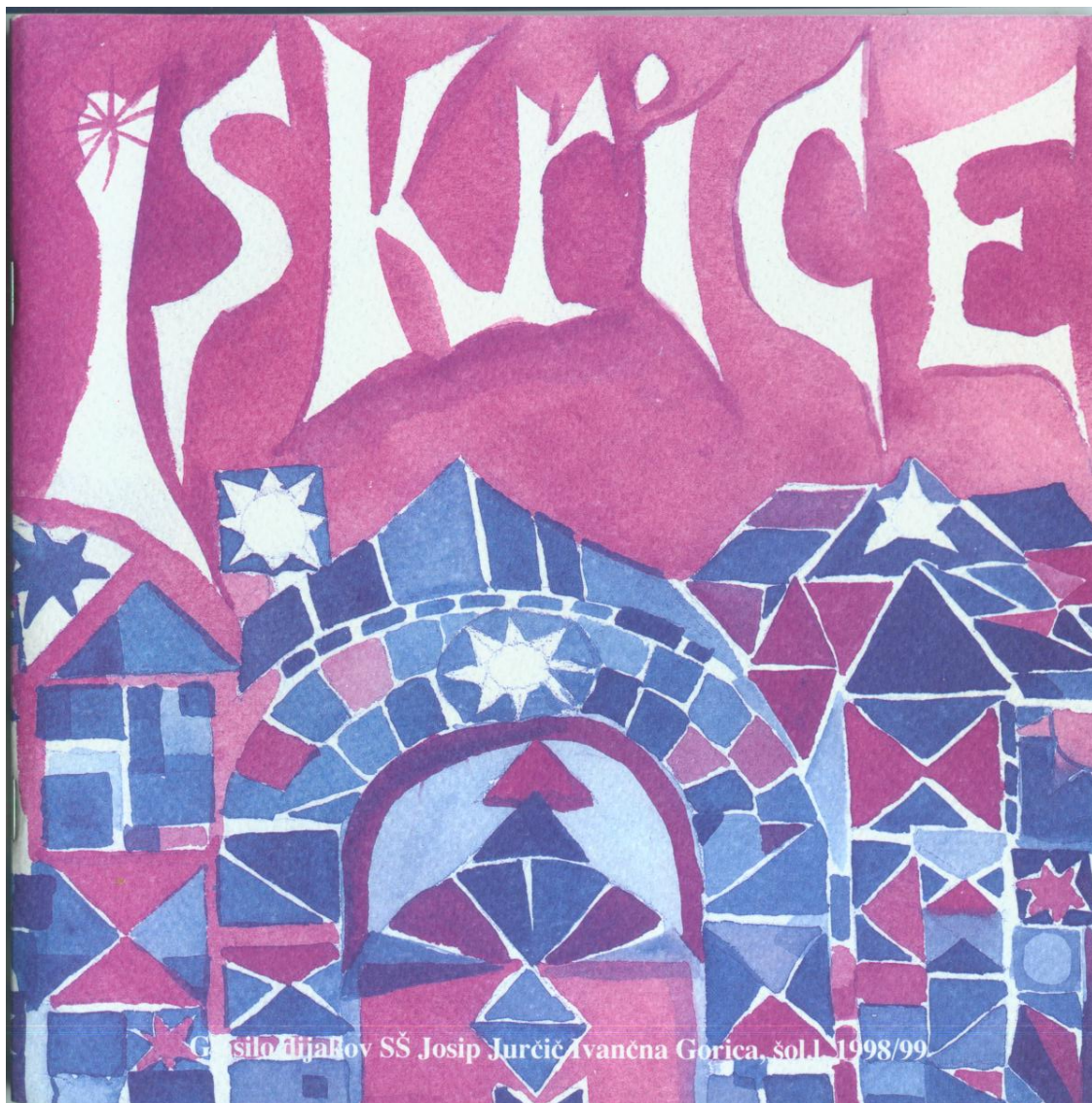
Marko, 1992/93

Prijateljstvo

Jaz vem,
da ne veš,
da jaz vem,
da ti veš,
da te ...
Ne!
Morda pa ne veš še ...
Naj počaka!
Ko boš vedel,
da vem, da ti veš
in ko bova vedela oba,
naj se začne
in naj se ne konča.

Dragica, 1992/93

V šolskih letih 1995/96, 1997/98 in 1998/99 je Iskricam mentorica Majda Simonič. Na šoli vodi tudi literarno delavnico, zato so prispevki bolj ali manj leposlovni. Dijaki se udeležujejo različnih literarnih natečajev, pišejo pesmi in kratke zgodbe, izbore pa objavljajo v Iskricah. Na enega svojih literarnih srečanj povabijo tudi takrat že pisateljico Polono Glavan, nekdanjo članico uredništva šolskega glasila. Eno od svojih zgodb odstopi za objavo v Iskricah. Neliterarni del v celoti ureja urednica Nataša Strnad. Glasilo je oblikovano inventivno s spretno uporabo računalniške tehnologije, ena številka pa je tiskana celo v tiskarni, kar je bilo prvič v zgodovini nastajanja Iskric.

Ograja

Ograjo je treba popraviti. Dolgo je že tako stala, celo zimo, in odločil sem se, da bo tega konec. Pobral sem kladivo, nekaj žeblicev, desk in vijakov. Vsakega malo in se spravil na delo. Ograjo sem prinesel notri, delal bom ponoči in že zdaj bo kmalu noč. Popravilo ne bo težko. Nekaj dela bo potrebnega, a porabil bom vseeno več časa kot denarja. Globoko sem vdihnil zrak, si oblekel haljo in zavihal rokave. Delo se prične takoj.

Še prej pa hči. Svetlolaso bitje lepega videza in precejšnje svobode. Oblečena sedaj malce bolj odprto, a saj gre v disko. Tam pa ja lahko pustim malo mode. Navsezadnje, stara je že 14 let. Skrbeti pa menda že zna zase.

»Oči, grem lahko v disko? Ob dveh bom gotov' nazaj.« Goreč pogled, prošnja na obrazu. Kako naj zavrnem tak pogled? Odšla je tako vsa zadovoljna.

Jaz tudi zadovoljen, saj je zadovoljna ona.

Spet s pogledom ošinem ograjo. Razstavil sem jo že. Najprej moram odstraniti vse strohnele deščice in jih nadomestiti z rezervnimi. Pazljiv moram biti. Dedek je napravil to ograjo, prodati pa jo je mislil sosedu. Dosti se je ukvarjal z lesom. Napravil je celo vrsto deščic, vse nosilce. Ko je sosed ograjo zavrnil, jo je postavil okoli naše hiše. Veliko delov je tako ostalo kot rezervnih. Sosed je imel namreč veliko večji vrt od našega.

Mečem deske na kup za v peč, ko spet vstopi Tina.

»Baj, oči, ne me čakati!«

Roko vzdignem v odzdrav.

Vrata so se zaprla. Poberem še ostale deščice. Tla nato še pometem.

Nove deščice je treba sedaj pravilno očistiti in pobarvati. Poiščem čopiče in barvo.

Bila je prva stvar, ki jo je dedek napravil iz lesa. Oče mi je velikokrat pripovedoval, ko sem mu pomagal popravljati taisto ograjo, koliko časa je dedek porabil zanjo. Vsaka deščica drugače okrašena, vsaka vijuga nešteto krat zavarovana. Vse avtorsko ...

Konica čopiča se narahlo potopi v barvo. Gor in dol, čimbolj natančno. In čas leti, delo pa poteka tako živo. Malanje je stvar, pri kateri vedno uživam. Ko gledaš barvo in les, ki se stapljata. Les vpija barvo, deske dobijo uporabno vrednost ...

»Lidija!« zavpijem. Moja žena.

Prilegla bi se mi kava.

Prišla je. Medena, nasmejana. Oh, včasih me je res spominjala na hijeno. Kave ni hotela prinesiti. Sem jo popil že preveč, je rekla. Prinesla pa mi je sok. Ponudbo sprejel sok popil.

»Tino si pustil v disko,« je rekla. Obtožujoče se je slišalo.

»Ja. Naj se malo sprosti. Težak teden je imela za sabo,« sem rekel. Kakšen teden, nisem vedel pa tudi povedala ni. V kateri disko je šla? Tudi to sem pozabil vprašati.ocene so dobre. To sem vedel in to mi je zadosti.

Ampak, zanimivo, Lidije to ni zanimalo. Le hladno me je gledala.

»NAIVNEŽ, KRETEN, TROT, BEDAK, TEPEC, NOREC, BUMBAR ...!« Njen pogled kar ni in ni nehal govoriti.

V mojem pogledu ni bilo ničesar razen nasmeh. Nisem hotel prepira.

»Hvala za sok.« Poljub. No, bolj kretnja. A moj glas še vedno ni sproščen.

»Dokončat' moram tale premaz pa sem fi-ni-to.«

Slišala je dobro. Pomagati ni hotela (se lahko še umaže), je šla raje v dnevno sobo (TV, kaj pa drugega).

Spet sem nataknil rokavice, pobral čopič in se lotil dela. Ura je odbila enajst. Ob pol polnoči sem končal. Deščice so izgledale čudovito, jaz pa utrujen, kot da me je kdo povozil. Že služba zjutraj, še pred tem popravljanjem, me je utrudila. Sedaj ..., raje ne govorim. Preden sem predal moč gospodarjenja postelji, sem se ustavil v dnevni sobi, kajti slišal sem govorjenje, Drago je prišel.

»Drago je prišel.« mi je rekla žena, ko sem vstopil. Gledala me je nejevoljno, kot v zadregi, a lice je bilo vseeno bolj sveže. Mogoče celo srečno?

»Živijo.« Njegov obraz ista zgodba.

»Živijo.« Saj ne zameriš. Za mano je težak dan. Spat grem.«

Nisem bil v nikakršni zadregi mu priznavati take stvari. Bil je moj prijatelj, sodelavec. Včasih se je malce čudno obnašal, izjavil kakšno čudno pripombo o meni ali mojem zakonu, a je bil čisto v redu fant.

»Nič se ne sekiraj.«

Vstal je in se obrnil k moji ženi:

»Žal mi je, da sem se zadržal toliko časa.« Grenak nasmešek na obrazih obeh.

Preveč sem bil utrujen, da bi sklepal na karkoli. Še preden se je on obul do konca, sem jaz že odtaval do postelje.

»Lahko noč, » sem zavpil Dragotu v slovo in zaspal.

Zbudil me je šum. Budilka kaže 2:30. Najbrž se je vrnila Tina. Ampak ne sama. Šum je bil preglasen. Vstal sem in šel na hodnik.

Govorjenje, pravzaprav šepetanje. Pridušen smeh. Živahno. Kratek sklep: domov je pripeljala fanta. Odkrit nasmeh. Samo še to mi manjka. Pogledam svojo ženo, ki še vedno spi. Ne, to bom rešil sam. Jutri naj ona zve že prečiščena dejstva. Njo bi popadel bes, če bi bil prizor prehud.

Presenečenje. Dobra ideja.

Tiho sem stopil do Tininih vrat in narahlo potrkal. Vse je potihnilo. Narahlo sem odprl vrata in prižgal luč.

Fant v spodnjicah, Tina brez modrca, jaz pa ponorel v glavi. Prav neverjetno je, kako hitro te lahko napade prav kritično močan glavobol.

Fanta sem poznal že od prej. Takoj sem ga odpeljal domov. Hčer sem napotil v garažo. Še prej pa sem zahteval, naj se obleče. Kako nenaravno se mi je zdelo vse skupaj! To je moja hči! Ona tega ne bi smela še početi!

Fanta sem prijel zelo resno. Ni me poslušal. 16-letni mulc mi je začel soliti pamet. Ona da je kriva, se mu je nastavljala!?! Vse je hotela ona!?! Na koncu sem mu malo zagrozil, udariti ga nisem hotel.

Parkiral sem avto nazaj v garažo. Zasliševanje se je začelo.

»Zakaj si to naredila?« »Kako si mogla?« »Ali te nisva prav vzgojila?«

In sledila je dolga pripoved o zabavi in ljubezni, ki je je bila deležna. Poslušal sem, razmišljal in marsikaj ugotovil o sebi in svojih napakah.

Vendar nekaj mi še vedno ni bilo jasno. Tina ima prijateljico Veroniko, ki je prav taka redna nočna ptica, srednješolka. Prav tako odličnjakinja. S svojo štipendijo si plačuje del tega ponočevanja. Veronika je še bolj živa, še bolj divja, z bolj izzivalnimi oblekami. Njena družina je prav tako svobodno naravnana. Srečno poročena sta. Še vedno zaljubljena ...

In tako se sprašujem in pravzaprav sem isto vprašanje postavil tudi Lidiji:

»Zakaj se je to zgodilo naši Tini in ne Veroniki? Zakaj naši, toliko bolj mirni in disciplinirani Tini?« Jaz ne vem odgovora, Lidija pa me je kot v odgovor le pogledala.

»NAIVNEŽ, KRETEN, TROT, BEDAK, TEPEC, NOREC, BUMBAR ...!«

Vsekakor pa nekaj vem. Dedek bi bil ponosen name, ko sem tako lepo popravil vrtno ograjo. Izgleda kot nova.

Urh, 1998/99

Tla

Dol, dol,
ozka je pot.
Mogoče kak ovinek,
pa vseeno dol.
Postanek ob sorodni duši.
Združitev?
Vse duše skupaj dol.
Dolge sekunde, kratke minute...
In – tla
Konec.
Kaj pa more kapljica,
če gre lahko gor šele,
ko umre?

Nataša, 1997/98

Za starše

Otroci niso hišni ljubljenci.
Življenje, ki ga živijo
in življenje,
kakršno si vi zamišljate,
nista eno in isto.

Ne jemljite tega,
kar počno vaši otroci,
preveč osebno.

Ne zapomnite si vsega,
kar naredijo.
Kratek spomin je boljši.

Ko stopijo v puberteto,
ne stopajte več v njihovo sobo.

Ne vmešavajte se
v njihova prijateljstva
in ljubezensko življenje,
razen če vas ne povabijo.

Naj vas ne skrbi,
ker vas nikoli ne poslušajo.
V skrbih bi morali biti,
ker ves čas opazujejo.

Učite se od njih,
veliko vas lahko naučijo.

Dolgo jih imejte radi
in jim kmalu dovolite,
da odidejo.

Še otrok, 1997/98

V letu 2000/2001 šolsko glasilo za eno številko prevzame Lidija Butina, v letu 2003/2004 pa je mentorica prav tako eni številki Barbara Derenda. Za prvo velja, da obsega veliko različnih intervjujev, anket in celo horoskop pa tudi nekaj literature (npr. tiste o trpljenju ob trpljenju mladega Wertherja, kjer nam Joži «lahko pove bolj malo, saj zanimivih dogodkov skorajda ni, povrh vsega pa je to še sentimentalni roman v pismih». Druga številka pa je poleg nekaterih novinarskih prispevkov bolj literarno usmerjena, saj prinaša količinsko gotovo največ poezije do sedaj.

Intervju s Sašom Hribarjem (odlomek)

- »Od kod vam ideje za vloge na radiu Gaga?«

- »Jaz o teh vlogah nisem nikoli razmišljal. Ampak, zmeraj mi je šlo na živce, ko sem imel kakšnega gosta na radiu in sem ugotovil, da mi gre na živce. Enostavno, da se ne zna obnašati ali odgovarjati. V glavnem pa je problem ta, da sem si vedno želel, da bi nekdo odgovarjal ravno tisto, kar bi jaz rad slišal. Ker pa takega ni, sem si določil lik in sem potem eksperimentiral in ta lik je normalno odgovarjal. Prvič je vse znal, kar sem jaz vprašal in drugič sva bila v strašni sinhronizaciji med sabo. No, potem se je pa začelo. Poskusil sem s tremi liki. Jaz sem to doživljal v podzavesti in se spontano učil. Ko sem izključil osebnost Saša Hribarja, so bili vsi ostali liki neobremenjeni. Prebral sem kakšno medicinsko knjigo in dr. Angela je vse štekala. Osvobodil sem se pritiska lastne osebnosti.«

Jožica, 2000/01

Svet

So oči, polne iskric veselja.
Je obraz, pordelih lic.
So usta, priprta v sladkoben smehljaj.
Je roka, ki steza se za tvojo dlanjo.
So besede, ki dotaknejo se tvojega
srca.

Je trenutek, morda neopažen, a
pomirjajoče lep.
So ljudje, brez njih ni tvoje zgodbe.
Je življenje, podarjeno tebi.
So možnosti, ki kličejo po uresničitvi.
Si ti, ki si svoboden!

Tanja, 2003/04

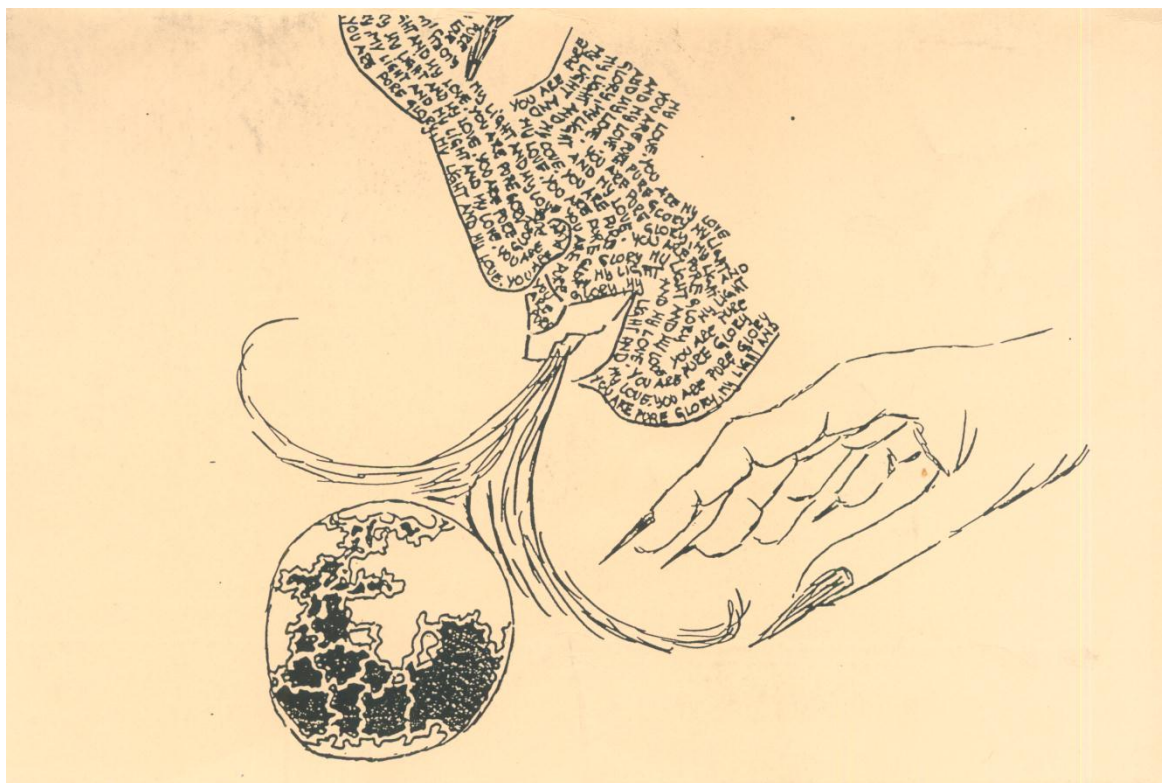
Breda Kramar postane mentorica Iskrice v šolskem letu 2004/05 in delo nadaljuje še v letih 2005/06 in 2006/07. Izdali so tudi po 200 izvodov ene številke. V glasilo uvedejo stalne rubrike, k sodelovanju pa povabijo tudi učitelje. Uredništvo se je sestajalo kar med odmori, saj so bili dijaki večinoma vozači. Za vsako številko so določili glavno temo (npr.: obleke na maturantskem plesu, tragedija v diskoteki Lipa, običaji stiških maturantov ...). Poleg tega so veliko napora vložili v vsebinsko pestrost člankov in izvedli kar nekaj intervjujev z učitelji in dijaki. Iskrice so imele tudi zanimivo in kontinuirano likovno opremo, ki so jo pripravili dijaki sami. Od ustvarjalcev se mentorica še posebej spomni Grege Kašiča, Lee Štrempfelj, Lee Kastelic in Katje Adamlje. Bralci so Iskrice radi jemali v roke, prispevki o oživljenih stiških maturantskih običajih pa so bili vključeni tudi v zbornik Šolska kronika št. 2 v l. 2005 Slovenskega šolskega muzeja.

Veter spomladi

Veter spomladi
strašno se zibljem
vendar stojim

Gašper, 2004/05

Pisk življenja

Pisk, pisk se sliši. Odmeva daleč. Zopet pisk. Prodoren zvok se razlega čez puščavo snega. Ponavljanje piskov predrami snežene živali. Z rjoventjem se pričnejo zbirati. Zakaj se zbirajo? Vse gredo v isto smer...

V nekem prostoru – ogledalo. Bleda podoba podaja odsev. Zmršen, pijan in malce zaspan, človek v jezi razbije ogledalo. Kar naenkrat se noč pretvori v dan. Pesem se suši, pesem in pisk. Pesem se ustavi - tišina. Človeku se sliši bitje srca, doni in razbija kot sila sveta. Zaskeli v prsih. Svetla prikazen spusti se na tla. Objame človeka z lovskimi energije. Kot svila se čuti na koži. Na koži iz kamna... na koži človeka...

Lucijan, 2004/05

Dadaistične variacije

V skupini smo sestavljali naključne stavke. Vsak je napisal le del, ni pa vedel, kaj so napisali ostali:

Francka Novak,
bolna in zadeta,
se je odločila,
da bo odpotovala v Ameriko,
misleč, da ve, kje je to.

Kekec,
debel kot pujs,
je postal sodnik
v zgornjem delu Sibirije,
kjer je našel svojo ljubezen.

Zlatko Zahovič,
zvezda,
bo postal poklicni ljubimec
v deželi rastafarijancev,
kjer je zelo lepo.

Ivo, 2004/05

Vsak dijak je vzel listič, nanj napisal neko ime in ta listek podal naprej sosedu, ki je zapisal nek poklic. Vsi naslednji so morali dodati še naslednje: kam je odšel, kaj je tam našel, kaj je pomislil in kaj je rekel:

Mesolino je vedeževalec, ki je odšel na morje, kjer je iskal klobaso, nato je pomislil, da je lačen in rekel: »The best«.

Riathamus je vodovodar, ki je odšel po hruške, kjer je iskal iglo v senu, pomislil je, da je na Irskem in rekel: »O, tukaj so pa veliko mleli lešnike.«

Gospod Miško je smetar, odšel je risat hijene, kjer je našel truplo, pomislil, da ga boli leva dlaka na srednjem palcu in rekel: »Spet borovnice.«

Miha, 2004/05

Ko volilec volit gre

»Pozor! Išče se volilec!« Še ne veste, za kaj gre? Za volitve vendar! Če ste to ugotovili po prvem stavku, lahko nadaljujete, drugače pa vam dobronamerno odsvetujem nadaljevanje branja tega skropucala (IQ pod 34 in sedma sila - no no no!)

Torej, volite. Pri tej zadevi so najpomembnejši volilci. Vsaka štiri leta se začne nova sezona lova nanje in zaradi vsiljive propagande je lov vedno bolj podoben barbarski gonji! In kot ima zelena bratovščina svoj bodoči plen klasificiran, lahko tudi mi klasificiramo volilce.

V skupini številka ena se nahaja propagandni plen, starejši od 55 let. Saj veste, na koga ciljamo? Na t. i. sive panterje. Ti po dolgih letih odmerjanja glasov svojih favoritom še vedno čakajo na popravljen socialen status in usklajene pokojnine, a vsega tega, žalibog OD NIKODER!

Sledi drugi razred – delavska populacija. Ko se vsi zgarani in pregarani zgrnejo na volišča, jim po glavi roji – podobno kot sivi gardi – ureditev socialnih vprašanj. In ne

boste verjeli. Tudi tu ni uresničitev OD NIKODER! Če ne zamujajo strankarski avtobusi, pa zamujajo večje plače in boljši sistemi zdravstvenega zavarovanja!

Plen številka tri so novovolilci, ki vsaka štiri leta krožijo z očmi, ko se morajo odločati za nove veljake. Žalibog, kolegi, kar pomnite čase, ko še niste imeli volilne pravice. Ne bo jih nazaj!

Zadnja skupina pa smo tisti, ki lahko volimo le predsednike razreda – torej nimajo še pravice dvigniti glasu za dobrobit ljudstva, se pa prav nesramno režijo svojim bratom in sestram, novepečenim volilcem, še posebej, ko le-ti začnejo izvajati svojo staroslavno disciplino.

Po končanem predalčkanju se začenja lov! Spoštovani nekandidat, naj se reši, kdor se more, kakor ve in kakor zna! Strankarski avtobusi so na poti in politiki so željni glasov!

Grega, 2004/05

Ljubezen cveti

Na šoli imamo veliko različnih parčkov. Nekateri ostajajo skriti, drugi pa si ljubezen vdano izkazujejo kar na šolskih hodnikih.

Vsak si izbere kak »odmaknjen kotiček«, kjer se stiskajo in poljubljajo ter za nekaj kratkih trenutkov pozabijo na svet okrog sebe. Takoj, ko zazvoni šolski zvonec, odhitijo iz razreda proti svojemu prostorčku in nekateri v svoji zaljubljenosti sploh ne opazijo, da so si izbrali ravno križišče vseh možnih hodnikov, ki ga mora prečkati cela truma dijakov, če želijo priti v svoje razrede. Nemalokrat nastane zastoj, sredi katerega stoji nič hudega sluteči parček in poskuša kar najbolje izkoristiti kratke minute odmora v dvoje.

Tako zaljubljeni hote ali nehoti postanejo tarča opazovanja in opravljanja včasih škodoželjnih, včasih zasmehujočih pa tudi občudujočih dijakov. Ti budno spremljajo njihovo ljubezensko življenje, ugotavljajo primernosti ali neprimernosti fanta za dekle (in seveda obratno) ter napovedujejo njuno prihodnost. To so vedno najzanimivejše novice, vredne vsake pozornosti in zanimanja!

Nekateri parčki se mesece in mesece ljubimkajo na istih mestih in nekateri vogali bi bili kar čudni, če jih ne bi zagledali tam vsakič, ko se ozremo v tisto smer. Drugi »prehodni parčki« pa že po nekaj tednih ali celo manj zaključijo svojo romanco.

Nihče ne ve, koliko ljubezenskih zgodb poznajo stene šolskih hodnikov, koliko lepih besed, zašepetanih v uho so že slišale. Toda skrivnosti prvih ljubezni bodo obdržale zase in bodo tihe priče novim in novim zaljubljenim generacijam.

Tjaša, 2004/05

Galeb

Kako lahkotno leti,
kako visoko leti.
Poglej njegov zamah kril,
Poglej, kako svobodno leti.

Vsa modrina neba je njegova,
To je kraljestvo galeba.
Kraljestvo lahkote, svobode, sreče, topline ...
Tam zgoraj v modrini je povezan z zvezdami, soncem in luno.

To je njegovo kraljestvo,
Kraljestvo galeba.

Tamara, 2006/07

Zaprt zvezek čaka

Zaprt zvezek čaka.
Misli prisluškujejo
uri na steni.

Živa, 2005/06

Diskoteka Lipa in hora legalis

(mnenja dijakov ob tragični smrti treh deklet v diskoteki, Iskrice 2005/06)

Sem proti temu, da se prepove odhod ponoči od doma brez staršev. Res je, da si nekateri veliko dovolijo, ko ni staršev zraven, samo vsi nismo takšni. V tem času, ko smo dijaki veliko obremenjeni s šolo, je dobro, da se lahko enkrat v tednu ali v mesecu »odklopimo« iz vsakdanjega življenja.

15 let

Mene doma že od nekdaj nadzirajo, mi prepovedujejo hoditi v diskoteke in takšne lokale ali pa mi postavijo »policijsko uro«. To se mi zdi tudi prav in sprejemljivo in menim, da bi morali tako delati vsi starši. Nekateri dajejo otroku že pri petnajstih letih preveč svobode in izgubijo avtoriteto nad njim.

17 let

Zdi se mi prav, da se mladi zabavajo, vendar pa menim, da se lahko zabavamo tudi brez alkohola. Odvisno je tudi, kaj ima človek za zabavo, saj nekaterim le-ta predstavlja popivanje celo noč, nekateri pa se zabavajo tudi, če gredo s prijatelji v kino, na sladoled ... Takih mladoletnikov ne bi smeli omejevati. Sama nimam nobenih omejitev (niti pri starših), vendar v popivanju ne vidim zabave.

17 let

Pri nas mladih velja, da če moraš biti ob 22-ih doma, nisi »in«. Tudi pitje alkohola je dandanes prisotno povsod. Tudi sam pri nakupu alkohola tako v trgovinah, pubih, bencinskih črpalkah nimam težav, pa nisem polnoleten. Tako je alkohol prisoten povsod in dosegljiv komurkoli. Mladi želimo biti uporni in ne glede na kakršenkoli zakon ali na zahtevo družbe bomo mladi še naprej pili in se zabavali.

17 let

Od šolskega leta 2007/08 dalje je mentor šolskega glasila Igor Gruden. Dijaki pišejo tako novinarske prispevke kot literaturo. Kritični so do dogajanja v svoji bližnji in širši okolici, literarno pa se posvečajo krajšim (večinoma (znanstveno) – fantastičnim) zgodbam in poeziji. Veliko je zanimivih prispevkov o raznovrstni šolski dejavnosti naših dijakov. Letos so tako skupaj z učitelji pripravili tematsko številko o mednarodnem projektu Leonardo da Vinci, v katerem so uspešno sodelovali. Opravili so tudi mnogo zanimivih intervjujev in anket z dijaki, učitelji in drugimi. Poleg standardnih tem, ki zanimajo mlade in so bile prisotne že v prejšnjih letih, pa je posebej odmerjeno mesto dobilo tudi športno dogajanje na šoli, zlasti v povezavi z našimi zlatimi rokometaši. Pri oblikovanju so zajemali svež veter z likovnimi prispevki dijakov in uporabo računalniške tehnologije. Sodelujejo tudi na občinskem razpisu za pridobitev finančnih sredstev, kar je vsako leto dobrodošla pomoč pri izhajanju Iskric. Omenimo še nosilni novinarki in ustvarjalki v teh letih: Petro Smolič in Tjašo Jevnikar.

V februarju 2008 je ob prezgodnji smrti naše sodelavke Marjete Glavan izšla tudi posebna številka »Iskrice in memoriam«, ki jo je uredila Dragica Šteh.

Navada je železna srajca!

Zakoni so zato, da jih spoštujemo. Očitno je nov kadilski zakon doživel nasprotno. Po mnenju dijakov Srednje šole Josipa Jurčiča ne bo dosegel nič. Za komentar smo poprosili dijake vseh letnikov. Anketirali smo malo manj kot 30 dijakov, opogumilo in odgovarjalo pa jih je manj kot polovica. Odgovarjali so tisti, ki jih zakon ni prizadel, torej nekadilci in tisti, ki čutijo posledice tega zakona, torej kadilci. Mnenja se bistveno ne razlikujejo. Ministrstvo za zdravje, ki je predlagalo ta zakon, z njim ne bo zmanjšalo števila kadilcev, niti ne bo doseglo, da bi bilo mlade strah kajenja.

Začetek kajenja je bil za vse lahek. Prepričani so bili, da so samo poskusili. Vendar je iz enega dima nastalo tisoč takšnih. Iz pajčevine je nastala vrv, ki jo je še dodatno zategnil zakon. Kaj storiti? Kakšni so problemi? Kaj dosti ni mogoče storiti, dokler ne bo določena življenjska situacija (bolezen, globa, druge kazni...) kadilce privedla k pameti. Do tedaj pa bodo cigaretni ogorki smetili okolico šole. Mraz, četudi bi rezal do kosti, ne bo preprečil kajenja in v naravi bo še več smradu.

Nekadilci so se pridružili mnenju kadilcev. Pohvalno pa je, da iščejo načine, da bi prijatelje in sošolce odvadili te razvade oz. jo vsaj zmanjšali. Le redki se zavedajo, da rabijo oporo. So pa tudi zlobneži, ki pravijo: »Saj so sami tako hoteli!« Mladi smo in želja po izkušnosti in prepovedanem nas vabi do roba. Ne zavedamo pa se, da pogostokrat za visoko ceno postavljamo na kocko svoje zdravje in zdravje ljudi, ki jih imamo radi.

Obstajajo pa tudi redke izjeme. Generacija tretjih letnikov se je izkazala kot generacija zdravo živečih in ozaveščenih ljudi. Po desetih poskusih, da bi dobili komentar vsaj enega kadilca, smo obupali in dodali svoj komentar:

Vaši »pridnosti« res ni para. Ali je to poštenost, ki odseva vaš svetniški sij? Spoštovanje vsega in vseh izkažite tako, da »dim iz ust zdaj dajte preč«.

Petra, 2007/08

»Back to school«

Back to school, Evropa med mladimi in podobni naslovi so se vrstili okoli dneva, ki naj bi v našo šolo in še 79 drugih slovenskih srednjih šol pripeljal različne politike. Vse to se nam je zdelo le nekakšna utvara, dokler se to res ni zgodilo.

Ponedeljek, 31. 3. 2008, naj bi bil običajen srednješolski začetek tedna, ampak na naši šoli že ni bilo tako. Šolo sta namreč obiskala sam predsednik vlade in hkrati predsedujoči Svetu EU Janez Janša, ki je srednjo šolo obiskoval prav v Ivančni Gorici, ter komisar za znanost in raziskave v Evropski komisiji Janez Potočnik. Še pred njunim prihodom se je na našo šolo vsula gruča predstavnikov medijev.

Oba visoka, uspešna in vplivna politika sta stopila med nas kakor običajna človeka. Po ravnateljevem sprejemu je sledil pozdrav zbranim in kratka predstavitev zgodovine in mednarodnih projektov, ki jih izvajamo na naši šoli. Oba sta se nam na kratko predstavila in povedala nekaj o svojih spominih na srednješolski čas. Sledila so vprašanja, razložila sta nam svoje naloge, ki jih opravljata v Evropski uniji. Povedala sta tudi svoja stališča in nasvete, kako razmišljati o Evropi kot prostoru za študij ter iskanju zaposlitve. Na vrsto so prišli tudi dijaki, ki so lahko zastavili različna vprašanja, na katera pa sta politika z veseljem in humorjem odgovarjala.

Projekt Evropa med mladimi ni bil namenjen pridobivanju publicitete politikov, ampak zgolj mladim, ki smo še premalo ozaveščeni o možnostih, ki nam jih ponuja Evropska unija. Mislim, da je to zelo pozitivno in da smo od tega veliko odnesli. Zapomnil sem si misel Janeza Potočnika: »Ko smo bili mi v srednji šoli, še sanjali nismo o tem, kar je danes.« Ob tem se lahko le vprašamo, o čem naj bi sanjali mi, le kaj bo nam prinesla prihodnost!!

Klemen, 2007/08

Živeli Zevs in Pozejdon in Ekskurzija!

Meteora, Atene, avtobus, hotel, ladja, avtobus, avtobus, črpalka, ladja, kosilo, vodič, zamujamo, avtobus, letalo, Grčija, akropola, Delfi, avtobus, Grki, avtobus, Grkinje, Zakintos, žurka, ladja, kosilo, večerja, hotel, zajtrk, fešta, kitara, musaka, avtobus, muzej, morje, kamni, vročina, avtobus - to je kup besed, ki povprečnemu dijaku četrtega letnika zasujejo možgane ob vprašanju

»Kaku je blu pa kej na maturanci?«

Vse te besede se po pojavu, ki mu v angleščini rečejo »brainstorming«, po slovensko »divjanje možganov«, strnejo v masten odgovor:

»Dobr.«

Tak odziv na vprašanje bi po dijakovem mnenju moral zadostovati še tako zahtevnim izpraševalcem, na primer staršem, bratcem, sesticam in starim mamam. Res je naporno nekajkrat na dan razlagati točen dnevnik dogodkov slehernega dne ekskurzije do minute natančno in z vsemi podrobnostmi. Torej, pozorno preberite, da ne bo treba dvakrat pisati.

Maturantske ekskurzije v Grčijo z agencijo Palma smo se udeležili dijaki 4. a, 4. b. in del razredov ekonomskega programa. 4. i in preostanek ekonomistov pa so potovali prav tako v Grčijo, vendar z agencijo Jupiter. Oboji smo potovali istočasno in si ogledali iste

stvari, le v malo drugačnem vrstnem redu. 27. avgust je bil datum, na katerega smo čakali več kot pol leta, tako da si nismo smeli dovoliti, da bi zamudili avtobus. Zato smo vstali že okrog polnoči (!), ker je bil odhod predviden ob pol dveh zjutraj (!). Super, kajne? Naj zaupam, da spali nismo niti pred niti po odhodu iz Ivančne Gorice. Posledice v naših glavah so bile vidne samo še nekaj dni, saj so posledice srede zakrile posledice četrtega, če razumete.

Naj naštejem kraje, ki smo jih obiskali:

San Marino (super majhna država z gradom),

Ancona (kul italijansko mesto z velikim pristaniščem),

Igumenitsa (kul grško mesto z pristaniščem),

Meteora (presneto čuden kraj z visokimi skalami in samostani na vrh njih),

Delfi (predhodnik interneta in preročišče),

Atene (kjer so se 5 minut, preden smo prišli, streljali pred našim hotelom (!) pa kjer imajo čuden kamnit kozolec na vrhu vzpetine in mu rečejo Partenon),

Korint (s super ozkim morjem, pravijo mu Korintski prekop),

Mikene (kjer še zdaj stoji škarp, s katere so Mikenci klali vse, kar se je približalo mestu na manj kot kilometer),

Zakintos (kraj, ki je okrog in okrog obkrožen z morjem in ga okupirajo turisti, mlajši od 30 let ter razgrajajo po mestu od jutra do večera, od večera do jutra pa še bolj),

Brnik (kraj, kjer ljudje govorijo strašno po domače, tudi zrak je bil super).

Skratka, Grki so fajn ljudje, Grkinje tudi, naučili smo se reči »Račun, prosim!« - »Logarisimo parakalo.« in pa »Kozarec, prosim!« - »Enapotiri.« pa tudi »Živjo!« - »Jasas.«. Torej, vsem, ki še niso maturantje, polagam na srce, bodite pridni, učite se in ubogajte profesorje, da si boste zaslužili srečati eno najbolj eksotičnih grških božanstev – boginjo Ekskurzijo.

P. S.: Ogledate si lahko še galerijo slik na <http://jurcic.jezakon.com>

Žiga, 2008/09

Haikuji

Poletno jutro
in dolge zimske ure
najdejo človeka.

Niko, 2008/09

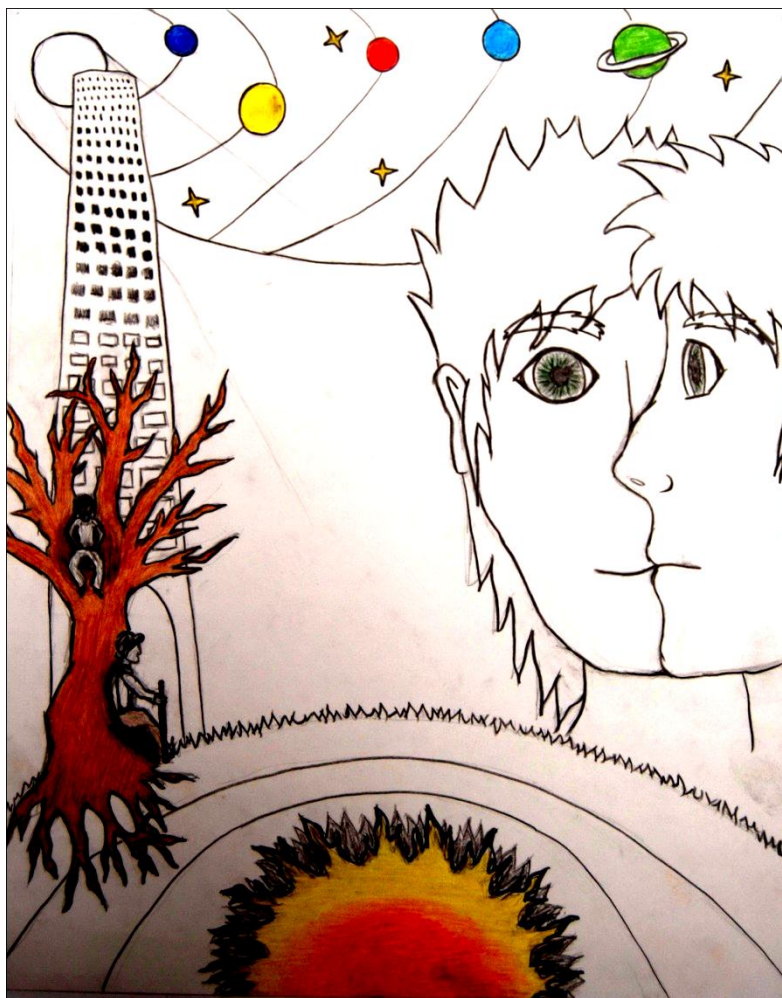
Svetla zvezdica.
Skozi bleščeče okno
svetli deklici.

Anja, 2008/09

Vihar iz gozda,
z vetrom čreda divjih konj.
Poteptani strah.

Nika, 2008/09

Iskrice

šolsko leto 2008/09, številka 2

To še spijemo pa gremo ...

Petek popoldne, vikend, rojstni dan. Kaj je skupno vsem trem? Običajno velike količine alkohola, do katerih pa imajo dostop vedno mlajši. In ker na mladih »svet stoji«, sem na naši šoli izvedla anketo o uživanju alkohola med mladimi.

Rezultati so morda presenetljivi, morda pa tudi ne. Dejstvo je, da je od anketiranih le ena oseba izjavila, da nikoli ne uživa alkohola. Ostali ga vsaj enkrat na mesec, nekateri tudi večkrat tedensko, običajno ob vikendih.

Kaj pa razlogi za pitje? Pri tem so dijaki naše šole zelo enotni, saj skoraj vsi pijejo za zabavo. V anketi je sodelovala le ena izjema, ki ima tak problem z iskanjem druge pijače, da alkohol pije zaradi žeje. To je zelo zanimivo, saj je najbolj priljubljeno zbirališče srednješolske mladine kak okoliški bar, kjer pa imajo običajno kar bogato izbiro brezalkoholnih pijač.

Kaj pa glavni »donatorji«, torej starši? Res je, da verjetno pretiranega pitja ne odobravajo, a vseeno ... Če ni štipendije ali pa kakšnega drugega dohodka, so ravno oni vir sredstev za popivanje. Ni pa nujno, da oni to vedo. Približno polovica anketiranih je dovolj odkrita do svojih staršev, da vedo za njihovo početje.

To, koliko starši vedo, pa je verjetno odvisno tudi od tega, koliko se posamezniki pri pitju nadzorujejo. Anketa je pokazala predvsem to, da se dekleta načeloma bolj od fantov.

To še spijemo, pa gremo ... Nekateri bolj, drugi pa pač malo manj trezno in naravnost. Paziti bi bilo treba le, da ob že tako majhnem številu, kot ga ima naš preljubi narod, tega ne zmanjšujemo še z nepotrebnimi žrtvami, ki jih povzročajo prometne nesreče pod vplivom alkohola.

Tina, 2009/10

Sanje

Sanjam o soncu na obrazu.
Sanjam o vetru v laseh.
Sanjam o dežju na licu.

Sanjam o tebi.
Sanjam o sebi.
Sanjam o nama.

Na obali, na pesku.
Ali v morju, v oceanu.
Ali na pomolu, v ladji.

Ampak to so sanje.
Sanjam ponoči.
Ko sem sama.

Tjaša, 2009/10